

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 217/2021
09.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Premium chicken ДОО Житиште, Улица Тополовачки пут бб, чији је пуномоћник Данило Рабреновић, адвокат у ..., против туженог Фабрика сточне хране De Neus ДОО Шабац, Агроиндустријска зона бб, чији је пуномоћник Марко Јовковић, адвокат у ..., одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 2Пж 6721/19 од 03.12.2020. године, у седници већа одржаној 09. септембра 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 2Пж 6721/19 од 03.12.2020. године **ОДБИЈА** се као неоснована.

Образложење

Привредни апелациони суд је донео пресуду 2Пж 6721/19 дана 03.12.2020. године којом је потврдио пресуду Привредног суда у Београду П 4121/2018 од 26.09.2019. године, којом је одбијен захтев тужиоца да се тужени обавезе да тужиоцу исплати износ од 3.087.000,00 динара на име накнаде штете са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, као и тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиоцу исплати износ од 65.856.000,00 динара на име уговорне казне, са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 577.800,00 динара.

Против наведене правноснажне другостепене пресуде је тужилац изјавио дозвољену и благовремену ревизију, којом пресуду побија због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11...18/2020) и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована другостепена пресуда, утврђеном од стране првостепеног суда, између тужиоца као продавца, туженог као купца и АА предузетника из ..., Радња за ... „Бифтек“, закључен је уговор о купопродаји једнодневних пилића дана 28.11.2017. године, којим је констатовано да је продавац произвођач једнодневних пилића, да купац има сопствену организацију това бројлера, и да продавац и купац имају потписан Уговор о купопродаји утовљених бројлера од 01.11.2018. године, те да уређују међусобне односе поводом купопродаје једнодневних пилића и плаћања цене за њих. Уговором се продавац обавезао да испоручи, а купац да преузме минимално 60.000 једнодневних пилића, плус 2% гратис пилића, уговореног квалитета, на недељном нивоу, у периоду од 01.01.2018. до 31.12.2018. године. Купац се обавезује да испорука утовљених бројлера са његове стране мора бити извршена најкасније 45 дана од дана купопродаје једнодневних пилића. Чланом 3. тог уговора продавац и купац се обавезују да размене менице које ће бити искоришћене за наплату штете за случајеве да продавац не испоручи уговорену количину робе или да купац одбије да преузме исту количину робе. Висина накнаде за причињену штету дефинише се у износу од 35,00 динара плус ПДВ за свако неиспоручено или непреузето једнодневно пиле. Између туженог као продавца и предузетника АА је закључен Уговор о купопродаји утовљених бројлера 06.11.2017. године, чији предмет је купопродаја пилића утовљених на фармама коопераната туженог. Тим уговором је тужени као продавац преузео обавезу да АА као купцу испоручује 50.000 утовљених пилића на недељном нивоу. Уговорен је рок плаћања за преузету робу, а у сврху реализације плаћања је АА обавезан да омогући код своје или друге пословне банке факторинг у корист продавца, овде туженог. Уговор је закључен на одређено време, до 31.12.2018. године. Тужени је у петак 18.05.2018. године доставио допис заступнику тужиоца насловљен као: „прекид сарадње“, са разлогом прекида што му нису платили утовљене и предате бројлере у претходних шест недеља, и са изјавом да од понедељка неће преузимати једнодневне пилиће од тужиоца, јер је то посао везан за преузимање утовљених бројлера од стране „Бифтека“, уз молбу да се настали дуг уплати до уторка, како не би покретали поступак принудне наплате. Приликом закључења уговора између тужиоца, туженог и АА од 28.11.2017. године, тужени је упозорио да је у уговору између туженог и АА предвиђена уговорна казна за случај да тужени не испоручи утовљене пилиће, што зависи од тужиоца, па је из тог разлога као уговорна страна у уговору од 28.11.2017. године наведен и „Бифтек“, чији је власник уједно и оснивач тужиоца. Ово стога што, ако тужилац не испуни своју обавезу према туженом, тада ни тужени не може да сноси одговорност и плаћа уговорну казну „Бифтеку“ због неиспоруке товлених пилића. Странке су обавезе измиривале закључивањем тројне компензације у којој су учествовали овде парничне странке и „Бифтек“. Првостепени суд је утврдио да је тужени у једном моменту имао ненамирено потраживање према „ББ“ у износу од 70 до 80.000.000,00 динара. Тужени није имао интерес да остане у делимичном аранжману са тужиоцем, јер је за њега то био јединствен посао са испоруком 60.000 пилића „Бифтеку“. Договор је био да тужени купује од тужиоца једнодневне пилиће а да товлене пилиће продаје „Бифтеку“ и из тих разлога је АА и потписао наведени уговор од 28.11.2017. године. Утврђено је да је представник туженог у неколико наврата нудио заступнику тужиоца ББ начин да, уз обезбеђење за испуњење уговорних обавеза, АА измири своја дуговања према туженом на име цене за испоручену робу, па и наставак сарадње са АА уз измирење неспорног

дуга у износу од 60.250.538,00 динара, до чега није дошло. Из тих разлога је првостепени суд закључио да је тужени основано раскинуо уговор са тужиоцем, јер је испуњење тог уговорног односа и уговорног односа између туженог и АА предузетника, радња „Бифтек“, било повезано. Ово независно од чињенице да је тужилац уредно испуњавао своје уговорне обавезе према туженом на испоруку једнодневних пилића. Другостепени суд сматра да су посао између тужиоца и туженог, и туженог и предузетника АА повезани, због условљености обавезе туженог на испоруку утовљених пилића са обавезом испоруке једнодневних пилића од стране тужиоца, и да су из тог разлога сва три лица и учествовала у закључењу уговора од 28.11.2017. године, те да је правилно првостепени суд оценио за испуњене услове за раскид наведеног уговора са стране туженог. Другостепени суд сматра да и није уговорена казна у смислу члана 270. Закона о облигационим односима у члану 3. уговора, већ да је том одредбом дефинисана висина накнаде за причињену штету, у смислу највишег износа накнаде штете сходно одредбама члана 265. став 3. Закона о облигационим односима, као уговорно ограничење, односно лимит одговорности за штету која настане услед повреде уговора. Сходно томе могућа је наплата само конкретне штете коју је оштећени претрпео, чије се постојање мора доказати.

Међутим, судови закључују да тужилац у овој парници није доказао да је трпео просту штету - због тога што је уништио пилиће, нити штету због измакле користи услед раскида уговора са стране туженог. Тужилац нема право на накнаду измакле користи у смислу одредбе члана 189. Закона о облигационим односима, јер није доказао приход који очекивао да ће остварити продајом пилића туженом до краја 2018. године, а који приход је изгубио, с обзиром на чињеницу да је остварио приход продајом пилића трећем лицу до краја исте године.

Ревидент оспорава правилност закључка нижестепених судова да су испуњени услови за раскид уговора са стране туженог у смислу члана 129. Закона о облигационим односима, и у вези са тим закључка да су повезани посао између тужиоца и туженог, по уговору од 28.11.2017. године и посао између туженог и АА, власник радње „Бифтек“. Даље, оспорава правилност закључка другостепеног суда да уговорне, овде парничне странке, нису уговориле уговорну казну, у смислу одредбе члана 272. Закона о облигационим односима. Код уговором предвиђене уговорне казне, сматра да има право на исплату по тужбеном захтеву у висини која је добијена простом рачуницом у складу са методом и износом који је одређен у самом уговору, без даљег доказивања основа и висине, као претпостављене штете, у ситуацији када је наступило неиспуњење на страни туженог као дужника.

Ревизијски суд сматра да је одлука о одбијању тужбеног захтева по основу накнаде штете и по основу уговорне казне, правилна.

Ревизијски суд прихвата разлоге нижестепених судова према којима се ради о јединственом и међусобно условљеном пословном и правном односу између тужиоца и туженог, и туженог и предузетника АА, који је уједно једини члан привредног друштва, овде тужиоца. Закључак о међусобној повезаности и условљености права и обавеза из јединственог посла између ових учесника у уговору од 28.11.2017. године је чињенични закључак. Резултат је оцене изведених доказа у поступку о садржини договора међу учесницима у закључењу уговора. У том смислу, правилност таквог закључка, не може се побијати ревизијом, с обзиром на одредбу члана 407. став 2. ЗПП. На основу закључка о повезаности и условљености међусобног односа међу

учесницима у закључењу уговора, нижестепени судови су извели правилан закључак да је тужени био овлашћен да раскине уговор са тужиоцем због неиспуњења уговорне обавезе на страни АА. Погрешно ревидент сматра да је за испуњеност услова за раскид уговора битно једино то да је он уредно испуњавао обавезе које преузео уговором, на испоруку једнодневних пилића. Напротив, произилази за правилан закључак да је за опстанак уговора била битна испуњеност обавеза свих учесника у уговору, међу којима је и АА. Кад други учесници у уговору не испуњавају обавезе, тужени је онемогућен да испуњава сврху уговора. Осим тога, чињеницом да је АА једини члан тужиоца, тиме повезан са тужиоцем, његово понашање јесте од значаја код оцењивања да ли се тужилац као уговорна страна, у остваривању права и обавеза из уговора придржавао начела савесности и поштења, у смислу одредбе члана 12. Закона о облигационим односима. Према одредби члана 17. ЗОО, стране у облигационом односу дужне су да изврше своју обавезу и одговорне су за њено испуњење. У конкретной ситуацији повезана лица која су учесници у закључењу уговора са туженим, испуњавају само једну обавезу – тужилац испоручује једнодневне пилиће, али његов једини члан, АА своје обавезе не испуњава. У ситуацији када је један учесник у уговору, АА, једини члан тужиоца, другог учесника у уговору, а не испуњава своје уговорне обавезе које условљавају испуњење права туженог као уговорне стране и остваривање његових обавеза према тужиоцу, тада следи закључак да ни тужилац није био савестан у испуњавању својих права и обавеза из предметног уговора и да је и са тог аспекта тужени имао основ за раскид уговора, у смислу одредбе члана 124. Закона о облигационим односима.

У ситуацији када је основано раскинут уговор са стране туженог, не може се сматрати да је тужени повредио одредбе уговора у погледу пријема даљих испорука са стране тужиоца, по уговору који је раскинут. Стога нису испуњени услови било за уговорну казну како то сматра тужилац, по одредби члана 270. став 1. и 272. став 1. ЗОО, нити за накнаду штете у виду просте штете или измакле користи због неиспуњења уговора, у смислу одредбе члана 262. став 2. ЗОО. Из тог разлога нема основа потраживању тужиоца по тужбеном захтеву.

То су разлози због којих је ревизија одбијена као неоснована, применом одредаба члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић